

ЗОРІНА О. Г.,аспірант кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності
(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-2.22>**ЗАХОДИ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕМІЩЕННЯ
ВЕТЕРИНАРНИХ ПРЕПАРАТІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ**

У статті проведено аналіз наукових підходів до заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Встановлено авторський перелік заходів нетарифного регулювання під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України. Метою статті є з'ясування видів заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України, що забезпечить належний рівень захисту здоров'я тварин та пов'язаного з цим здоров'я людей. Аргументовано, що до таких заходів слід віднести ліцензування імпорту, експорту окремих видів ветеринарних препаратів; спеціальні заходи щодо імпорту ветеринарних препаратів в Україну; сертифікацію ветеринарних препаратів, що ввозяться/вивозяться в Україну; попередній документальний контроль, що проводять під час транзиту ветеринарних препаратів на митних органах; дозвільну систему державних органів (в певних випадках); дозвільну систему органів державної влади, що здійснюють ветеринарний контроль та нагляд; державну реєстрацію ветеринарних препаратів, вимоги до їх упаковки та маркування, сертифікації. Встановлено, що заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України можуть застосовуватися як до юридичних осіб, так і до фізичних осіб. З'ясовано, що перелік заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, передбачений у Податковому кодексі України, є неповним та несистематизованим, запропоновано його передбачити в Митному кодексі України. З'ясовано, що, згідно з МК України, заходи нетарифного регулювання – це заборони та/або обмеження, встановлені законом не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон, спрямовані на захист внутрішнього ринку, охорону здоров'я та життя людей і тварин, захист прав споживачів товарів тощо. Запропоновано заходи нетарифного регулювання переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон за їх напрямом розподілити, а саме на ті, що стосуються імпорту ветеринарних препаратів; експорту ветеринарних препаратів; транзиту ветеринарних препаратів. Залежно від суб'єктів, які переміщують ветеринарні препарати через митний кордон, виділяється переміщення фізичними особами та юридичними особами.

Ключові слова: ветеринарні препарати, заходи нетарифного регулювання, переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон, правове регулювання.

Zorina O. G. Measures of non-tariff regulation of the movement of veterinary drugs through the customs border of Ukraine

The article analyzes the scientific approaches in relation to non-tariff regulation of foreign economic activity. The author's list of measures of non-tariff regulation when moving veterinary drugs across the customs border of Ukraine. The purpose

of this article is to establish the types of measures for non-tariff regulation of foreign economic activity during the movement of veterinary drugs across the customs border of Ukraine, which will provide an appropriate level of protection for animal health and related human health. It is argued that such measures should include: 1) licensing of imports and exports of certain types of veterinary drugs; 2) the application of special measures regarding the import of veterinary drugs in Ukraine; 3) certification of veterinary drugs imported / exported in Ukraine; 4) during the transit of veterinary drugs to the customs authorities carry out preliminary documentary control; 5) the licensing system of state bodies (in certain cases); 6) the licensing system of public authorities that carry out veterinary control and supervision; 7) state registration of veterinary drugs, requirements for their packaging and labeling, certification. It has been established that measures of non-tariff regulation of foreign economic activity during the movement of veterinary drugs across the customs border of Ukraine can be applied to both legal entities and individuals. It was found that the list of measures for non-tariff regulation of foreign economic activity provided for in the Tax Code of Ukraine is incomplete and unsystematic; it is proposed to provide it in the Customs Code of Ukraine. It was found that according to the CC of Ukraine, non-tariff regulation measures are: 1) the prohibitions and/or restrictions are established by law; 2) are not related to the application of duties on goods transported across the customs border, 3) they are aimed at protecting the domestic market, protecting the health and life of people and animals, consumer protection of goods and the like. Measures are proposed for non-tariff regulation of the movement of veterinary drugs across the customs border with their direction to distribute, namely: 1) import of veterinary drugs; 2) export of veterinary drugs; 3) transit of veterinary drugs. Depending on the subjects, veterinary drugs are moved across the customs border: a) by individuals; b) legal entities.

Key words: *veterinary drugs, non-tariff measures, moving veterinary drugs across the customs border, legal regulation.*

Вступ. Одним з невирішених питань митного права є проблема встановлення єдиного підходу до визначення змісту заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України. Цих заходів вживає держава залежно від її економічних, політичних та соціальних завдань. Важливу роль у вжитті в правовій регламентації заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон відіграють інструменти діяльності СОТ, оскільки Україна є членом СОТ і використовує їх для захисту економіки країни.

Вивченню проблем регулювання заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності приділяли увагу такі вчені, як Ю.П. Битяк, В.Г. Гаращук, С.В. Ківалов, В.Я. Настюк, Б.А. Кормич, П.В. Пашко, С.С. Терещенко, Д.В. Приймаченко, А.В. Мазур. Так, теоретичні питання цієї проблематики відображені в працях науковців, таких як В.В. Романенко [1], В.В. Прокопенко [2], О.М. Шевчук [3], М.Г. Шульга [4]. Однак дослідження особливостей заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України в юридичній літературі залишилось поза увагою дослідників-адміністративістів, отже, потребує детального вивчення та вказує на актуальність вибраної теми статті.

Постановка завдання. Реформа митних органів та початок діяльності «нової Митної служби» в Україні вказують на доцільність удосконалення правового регулювання заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України. Метою статті є з'ясування видів заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення

ветеринарних препаратів через митний кордон України, що забезпечить належний рівень захисту здоров'я тварин та пов'язаного з цим здоров'я людей.

Результати дослідження. Відповідно до положень Митного кодексу України (далі – МК України) заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності визначені як «не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини» (п. 13 ст. 4) [5]. Отже, заходи нетарифного регулювання – це заборони та/або обмеження, встановлені законом, не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон, спрямовані на захист внутрішнього ринку, охорону здоров'я та життя людей і тварин, захист прав споживачів товарів тощо.

Закон України «Про ветеринарну медицину» до ветеринарних препаратів відносить ветеринарні лікарські засоби, ветеринарні імунобіологічні засоби, антисептики, дезінфектанти, інсекто-акарициди, дератизанти, діагностичні, що використовуються у ветеринарній медицині та тваринництві, які є товаром (ст. 1) [6]. Основними завданнями держави в галузі ветеринарної медицини стосовно ветеринарних препаратів є забезпечення правильного, належного, ефективного та безпечного застосування ветеринарних препаратів; здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в процесі виробництва й обігу ветеринарних препаратів; здійснення моніторингу залишкових кількостей ветеринарних препаратів; захист тварин та населення від збудників та хворіб тварин шляхом вжиття профілактичних, діагностичних та лікувальних заходів (ст. 3) [6].

Перелік заходів нетарифного регулювання визначений у Податковому кодексі України й включає ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій; спеціальні заходи щодо імпорту товарів в Україну; процедуру реєстрації зовнішньоекономічних контрактів; процедуру видачі ліцензій на право імпорту, експорту спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів; дозвільну систему служби експортного контролю; сертифікацію товарів, що ввозяться в Україну; дозвільну систему органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю; реєстрацію лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок; застосування державного пробірного контролю (п. 14.1.16) [7]. В наукових джерелах існує дискусія щодо того, в якому законі повинен бути цей перелік заходів. Одні дослідники пропонують його розмістити в спеціальному законі, який регламентує діяльність зовнішньоекономічної діяльності [1, с. 13], а інші – у МК України [5]. Ми підтримуємо думку доцільності його розміщення в МК України.

В.В. Романенко висловлює думку про те, що заходи нетарифного регулювання можуть мати більше сотні різноманітних інструментів та обмежень зовнішньоторговельної діяльності [8], тобто наведений перелік заходів у Податковому кодексі України є неповним. Отже, нетарифні заходи у Податковому кодексі України не є вичерпними. Вони можуть розміщатись в інших Законах, зокрема в тих, що стосуються ветеринарних препаратів, які переміщуються через митний кордон. Важливим також є те, що регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюється за допомогою передбачених у Законах України актів тарифного й нетарифного регулювання, які видаються державними органами в межах їх компетенції (ст. 7 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [9]. Застосування механізмів тарифного й нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності віднесено до митної справи (ст. 7) [5], тобто вжиття заходів нетарифного регулювання передбачено на законодавчому рівні.

Єдиної класифікації заходів нетарифного регулювання в наукових джерелах немає. Так, В.В. Прокопенко заходи нетарифного регулювання під час переміщення металобрухту через митний кордон України поділяє на два види, а саме адміністративні та економічні [2]. О.С. Крущук розрізняє заходи нетарифного регулювання під час переміщення фізичними особами продуктів харчування, а саме кількісні обмеження та обмеження щодо упаковки; юридичними особами – технічні бар'єри, кількісні обмеження, стандарти, умови до марку-

вання тощо [10]. О.М. Шевчук зазначає, що під час переміщення лікарських засобів через митний кордон України заходи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі слід поділити на види, зокрема кількісні обмеження та обмеження за видом лікарських засобів; стандарти (технічні бар'єри); обмеження експорту; технічні заходи; заходи прямого обмеження; контроль державних органів; умови до маркування [3]. Автор здійснює їх класифікацію, взявши за основу два критерії. Перший критерій – це вид вибраного митного режиму з їх поділом на три групи, такі як імпорт лікарських засобів, їх експорт та транзит. Другим критерієм є різновид суб'єктів, що здійснюють переміщення лікарських засобів через митний кордон, за яким виділяється переміщення фізичними особами та юридичними особами [3]. На нашу думку, вищенаведений підхід доцільно використати в дослідженні.

Згідно з положеннями ст. 82 Закону України «Про ветеринарну медицину» забороняється ввезення на територію України ветеринарних препаратів, не зареєстрованих в Україні (окрім окремих випадків), як фізичним, так і юридичним особам. Випадки, коли можна ввозити, передбачені ст. 72 Закону України «Про ветеринарну медицину». Так, імпорт на територію України ветеринарних препаратів, які не зареєстровані в Україні, дозволяється виключно задля державної реєстрації в Україні; експонування на виставках, ярмарках та конференціях; наукових досліджень. Не зареєстровані препарати ввозяться тільки в кількостях, що є необхідними для досягнення зазначених цілей, а їх обіг в Україні забороняється (ч. 2 ст. 72). В окремих випадках у разі катастрофи, стихійного лиха або спалаху хвороби тварин, які можуть призвести до зараження великої кількості тварин, під час імпорту конкретних ветеринарних препаратів потрібно отримати разовий дозвіл на ввезення не зареєстрованого для обігу та використання в Україні такого препарату за умови наявності документів, які підтверджують обіг і застосування цього препарату в країні, з якої він імпортується (ч. 2 ст. 72) [6].

За інформацією представництва України при Європейських Співтовариствах (Європейському Союзу) з 1 травня 2009 року задля захисту здоров'я тварин на території країн – членів ЄС вступають в дію нові правила ввезення громадянами продуктів харчування тваринного походження (під час подорожі, у супроводжуваному багажі, у міжнародних поштових відправленнях). У дослідженні для нас цікавим є те, що правила не стосуються порошкового дитячого харчування, спеціальних продуктів або харчування, яке необхідне для лікування тварин, якщо вага таких продуктів не перевищує 2 кг та якщо вони не потребують умов зберігання у холодильнику безпосередньо перед відкриттям, знаходяться у спеціальній непошкодженій упаковці виробника за умови продажу кінцевому споживачу [11]. Отже, вищенаведені положення передбачені як кількісні, якісні та дозвільні заходи нетарифного регулювання під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон стосовно як фізичних, так і юридичних осіб.

В подальшому розглянемо специфіку нетарифних заходів під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон юридичними особами. Так, ветеринарні препарати як об'єкти державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду та транспорті, що ввозяться на митну територію України, в пунктах пропуску через державний кордон України (зокрема, задля транзиту) підлягають контролю митними органами у формі попереднього документального контролю. У разі припинення попереднього документального контролю митними органами для здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю залучається державний інспектор ветеринарної медицини. Такий контроль та нагляд щодо ветеринарних препаратів є обов'язковим у разі ввезення їх на митну територію України (зокрема, задля транзиту) всіма видами транспорту. [6]. Згідно з Постановою КМ України країни «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту)» від 24 жовтня 2018 року № 960 надано перелік товарів з кодом згідно з УКТЗЕД, які підлягають ветеринарно-санітарному контролю, зокрема сульфонаміди, провітаміни та вітаміни, гормони, простагландини, тромбокساني та лейкотриєни, антибіотики, лікарські засоби (ліки) (крім товарів, включених до товарних позицій 3002, 3005 або 3006), що використовуються у ветеринарній медицині та тваринництві тощо [12]. В МК України такі заходи також віднесено до заходів офіційного контролю, надано їх поняття (п. 13 ст. 4) [5].

Під час вжиття заходів офіційного контролю ветеринарних препаратів державні ветеринарні інспектори під час попереднього документарного контролю проводять перевірку документів та відомостей міжнародного ветеринарного сертифіката в оригіналі, що видається країною-експортером (за потреби); наявності товарів у переліку кормових добавок, преміксів, готових кормів і ветеринарних препаратів [12]. За результатами аналізу ризику державним прикордонним інспектором ветеринарної медицини визначається вид ветеринарно-санітарного контролю (стандартний або розширений). Управління ризиком здійснюється з урахуванням відповідних програм (вибіркового ветеринарно-санітарного контролю, моніторингу залишкових кількостей ветеринарних препаратів) [13]. Одержання ветеринарних документів для переміщення ветеринарних препаратів здійснюється задля недопущення наявності залишкових кількостей ветеринарних препаратів у продуктах тваринного походження й кормах. Також вантажі з товарами, що вивозяться з території України, якщо це вимагається країною призначення, супроводжуються документами або повинні мати маркування, що дає змогу визначити потужність (об'єкт), з якої походять товари (ч. 2 ст. 92) [6].

Важливо відзначити, що весь комплекс державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду ветеринарних препаратів включає реєстрацію ветеринарних препаратів; ліцензування та атестацію суб'єктів господарювання, які здійснюють виробництво ветеринарних препаратів; інспектування суб'єктів ліцензування; сертифікацію на відповідність вимогам належної виробничої практики, належної практики дистрибуції, належної лабораторної практики, перевірку якості, ефективності та безпечності ветеринарних препаратів та субстанцій під час реєстрації, виробництва, обігу та/або використання (застосування) (ч. 2 ст. 17) [6].

Ветеринарні препарати до початку їх обігу та використання в Україні проходять державну реєстрацію. Максимальний термін дії реєстрації становить п'ять років (ч. 1 ст. 63). Після прийняття рішення про державну реєстрацію ветеринарний препарат для його обігу та використання в Україні заноситься до реєстру ветеринарних препаратів (ч. 10 ст. 63). Для окремих ветеринарних препаратів може запроваджуватися державна реєстрація за спрощеною процедурою (ч. 1 ст. 64). [6]. Так, Постановою КМ України від 21 листопада 2007 року № 1349 затверджено порядок державної реєстрації ветеринарних препаратів, кормових добавок, преміксів та готових кормів [14]. Власником реєстраційного досьє є юридична особа, що забезпечує збирання та оброблення інформації про всі випадки негативних реакцій ветеринарного препарату. Реєстраційне досьє є комплектом аналітично-нормативної документації, документів спеціалізованої оцінки (сертифікати, інструкції щодо безпеки й залишків продукції, матеріали проведених клінічних досліджень) та зразків препарату [6].

Законодавством передбачені реєстри, в які включені ветеринарні препарати, а саме перелік ветеринарних імунобіологічних препаратів, що зареєстровані в Україні; Державний реєстр офіційних ветеринарних лікарів; Перелік кормових добавок, преміксів, готових кормів та ветеринарних препаратів; Реєстр генетично модифікованих організмів джерел кормів, кормових добавок та ветеринарних препаратів, які містять такі організми або отримані з їх використанням [15]. Проведення експертизи та/або ідентифікації ветеринарних препаратів задля їх подальшої державної реєстрації здійснюють Національне агентство ветеринарних препаратів та кормових добавок, а для ветеринарних імунобіологічних препаратів – Національне агентство ветеринарних імунобіологічних препаратів. Крім того, зазначимо висновки державної ветеринарно-санітарної експертизи, необхідні для всіх суб'єктів господарської діяльності, які проводять господарську діяльність щодо ветеринарних препаратів [6]. Отже, державну реєстрацію ветеринарних препаратів слід віднести до заходів нетарифного регулювання (технічних бар'єрів).

Діяльність, пов'язана з виробництвом ветеринарних препаратів, підлягає ліцензуванню. Серійне виробництво проводиться виключно лише тих ветеринарних препаратів, що зареєстровані в Україні. Виробник зобов'язаний здійснювати контроль якості кожної партії (серії) ветеринарних препаратів відповідно до встановлених вимог та видавати сертифікат якості виробленої продукції [6]. Згідно з положеннями Постанови КМ України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів» від 3 жовтня 2018 року № 808 для виробництва ветеринарних препаратів на території України потрібна ліцензія, крім того, така юридична особа зобов'язана вести

досьє дільниці виробника ветеринарних препаратів [16]. Серійне виробництво ветеринарних препаратів проводиться виключно лише тих ветеринарних препаратів, що зареєстровані в Україні. Також для виробників передбачена Постанова КМУ від 23 жовтня 2019 року № 908, у якій врегульовано критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів [17].

Юридичні особи в разі придбання, імпорту, експорту та реалізації ветеринарних препаратів задля оптової торгівлі в Україні повинні вести записи (облік) таких препаратів. Дані записів мають періодично подаватись до Департаменту безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини, а також негайно надаватись державному ветеринарному інспектору за його запитом (ч. ч. 3–4 ст. 68) [6]. Погодження на ввезення ветеринарних препаратів надає Департамент безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини, і використовується цей документ як підстава для отримання імпортової ліцензії у Мінекономіки, якщо товар підлягає ліцензуванню. Так, у Додатку 3 Постанови КМ України «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2020 рік» від 24 грудня 2019 року № 1109 зафіксовано такі товари: «інсектициди, родентициди, фунгіциди, гербіциди, засоби, що запобігають проростанню паростків, та регулятори росту рослин, дезінфекційні засоби та аналогічні засоби, подані у формах або упаковках для роздрібно-ї торгівлі» за кодом УКТЗЕД 3808 [18]. Така ліцензія надається до митного органу під час першого декларування товарів, на які воно видане. Вважаємо, що для ліцензування експорту та імпорту окремих видів ветеринарних препаратів слід вживати захід нетарифного регулювання під час переміщення їх через митний кордон.

Ветеринарні препарати, які перебувають в обігу, мають супроводжуватись повними, чіткими та зрозумілими інструкціями для споживачів з маркуванням українською мовою. Ветеринарні препарати повинні також мати реєстраційний номер, що нанесений фарбою, яка не стирається, або іншим чином позначений на упаковці (ч. 3 ст. 67) [6]. Заклади ветеринарної медицини та ветеринарні аптеки мають продавати ветеринарні препарати, реалізація й застосування яких потребують рецепта, отже, лише за наявності такого рецепта можна продавати товар, а також слід зберігати копії рецепта на кожний проданий ветеринарний препарат протягом трьох років з дня продажу (ч. 6 ст. 69). Такий рецепт повинен мати назву ветеринарного препарату, містити інструкції щодо його застосування, дату виписки рецепта, ім'я, адресу, телефон, номер ліцензії та підпис ліцензованого лікаря ветеринарної медицини, а також ім'я та адресу власника (утримувача) тварин, для яких виписується ветеринарний препарат (ч. 7 ст. 69) [6], тобто на законодавчому рівні передбачені вимоги до маркування та упаковки ветеринарного препарату. Ці вимоги також можна віднести до заходів нетарифного регулювання, а саме умов до маркування та упаковки.

Введення в обіг ветеринарного препарату вважається гарантією безпечності препарату згідно з його призначеним застосуванням і виконанням встановлених вимог щодо якості такого препарату, а також вимог, технічних регламентів та/або умов реєстрації. Заборонено продавати ветеринарні препарати, які не відповідають вимогам нормативних документів. Продовження терміну придатності ветеринарних препаратів забороняється. Ветеринарні препарати та субстанції, що перебувають в обігу, підлягають вибірковому контролю щодо відповідності якості та технічним регламентам [6], тобто вимоги щодо наявності сертифіката якості ветеринарних препаратів є також заходом нетарифного регулювання (технічних бар'єрів).

Висновки. До заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України належать ліцензування імпорту, експорту окремих видів ветеринарних препаратів; застосування спеціальних заходів щодо імпорту ветеринарних препаратів в Україну; сертифікація ветеринарних препаратів, що ввозяться/ вивозяться в Україну; попередній документальний контроль, що проводять під час транзиту ветеринарних препаратів на митних органах; дозвільна система державних органів (в певних випадках); дозвільна система органів державної влади, що здійснюють ветеринарний контроль та нагляд; державна реєстрація ветеринарних препаратів, вимоги до їх упаковки та маркування, сертифікації.

Запропоновано заходи нетарифного регулювання переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон за їх напрямом розподілити, а саме на ті, що стосуються імпорту

ветеринарних препаратів, експорту ветеринарних препаратів та транзиту ветеринарних препаратів. Залежно від суб'єктів, які переміщують ветеринарні препарати через митний кордон, виділяється переміщення фізичними особами та юридичними особами.

Список використаних джерел:

1. Романенко В.В. Нетарифне регулювання переміщення товарів через митний кордон України: адміністративно-правові засади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 ; Національний університет «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». Харків, 2012. 19 с.
2. Прокопенко В.В. Мери нетарифного регулювання при переміщенні металолома через таможенну границу України. *Leges et viae*. 2016. № 9 (2). С. 105–109.
3. Шевчук О.М. Заходи нетарифного регулювання порядку переміщення лікарських засобів через митний кордон України. *Право і безпека*. 2011. № 5 (42) С. 107–111.
4. Шульга М.Г. Нетарифні заходи регулювання в зовнішньоекономічних відносинах. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 117. С. 92–97.
5. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–45. № 46–47. № 48. Ст. 552.
6. Про ветеринарну медицину : Закон України від 25 червня 1992 року № 2498-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12>.
7. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Романенко В.В. Класифікація нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі. *Митна справа*. 2012. № 3 (81). С. 49–55.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 377.
10. Крушук О.С. Правове регулювання переміщення продуктів харчування через митний кордон України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 ; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2012. 18 с.
11. Про нові правила ввезення продуктів харчування тваринного походження громадянами до країн – членів ЄС : Лист від 17 березня 2009 року № 3111/16-230-658. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS9581.html.
12. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) : Постанова КМУ від 24 жовтня 2018 року № 960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-п>.
13. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України : Закон України від 6 вересня 2018 року № 2530-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-19>.
14. Про затвердження положень про державну реєстрацію ветеринарних препаратів, кормових добавок, преміксів та готових кормів : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 року № 1349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1349-200>.
15. Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів : офіційний сайт. URL: <http://www.consumer.gov.ua>.
16. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів : Постанова КМУ України від 3 жовтня 2018 року № 808. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-2018-п>.
17. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів : Постанова КМУ від 23 жовтня 2019 року № 908. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/908-2019-%D0%BF>.
18. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2020 рік. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

